

ŠKOLSKO/OPĆINSKO/GRADSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2015. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: **1. razred**

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Školskog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

**U SVAKOM OD SLJEDEĆIH PET ZADATKA JEDAN JE ODGOVOR TOČAN.
ZAKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOG ODGOVORA.**

- 1** ☐ 1. Koja od navedenih geografskih disciplina pripada društvenoj geografiji?
a) teorija geografije b) pedogeografija c) ruralna geografija d) biogeografija

- 1** ☐ 2. Koja će od navedenih godina biti prijestupna prema gregorijanskome kalendaru?
a) 2200. godina b) 2300. godina c) 2400. godina d) 2500. godina

Prostor za računanje

- 1** ☐ 3. Kojeg od navedenih datuma je najjača sila gravitacije između Zemlje i Sunca?
a) 30. 06. b) 30. 07. c) 30. 11. d) 30. 12.

- 1** ☐ 4. U koju skupinu elemenata geografske karte ubrajamo naziv karte?
a) dopunske b) geografske c) matematičke d) redakcijske

- 1** ☐ 5. U koje projekcije s obzirom na očuvani element vjernosti ubrajamo projekciju u kojoj su sačuvani oblici kontinenata kao u prirodi?
a) ekvidistantne b) ekvivalentne c) konformne d) uvjetne

**U SLJEDEĆA DVA ZADATKA POJMOVE OZNAČENE SLOVIMA POVEŽI S
OBILJEŽJIMA UPIŠIVANJEM SAMO JEDNOG SLOVA NA CRTU ISPRED
ODGOVARAJUĆEG OBILJEŽJA. JEDAN POJAM NE MOŽE SE POVEZATI.**

- 2** ☐ 6. Poveži obilježje s odgovarajućim planetom.
____ na tom je planetu najviše uzvišenje u Sunčevu sustavu
____ za vrijeme jedne izmjene dana i noći na tom planetu, na Zemlji se izmjene tri godišnja doba
____ tom je planetu najbliži Kuiperov pojas
____ os vrtnje toga planeta najmanje je otklonjena od ravnine njegove ophodnje oko Sunca

A) Merkur B) Venera C) Mars D) Uran E) Neptun

- 2** ☐ 7. Poveži obilježje s toplinskim pojasom na koji se odnosi.
____ nema izrazite razlike u trajanju dana i noći tijekom cijele godine
____ 21. 6. obasjano je cijelo njegovo područje (nema noći)
____ izmjena dana i noći u razdoblju od 24 sata, a 21. 12. noć je i do dvostruko kraća od dana
____ izmjena dana i noći u razdoblju od 24 sata, a u vrijeme afela dan je i do dvostruko duži od noći

**A) žarki pojas B) sjeverni umjereni pojas C) južni umjereni pojas
D) sjeverni hladni pojas E) južni hladni pojas**

U SLJEDEĆIH PET ZADATAKA POJMOVE OZNAČENE SLOVIMA POVEŽI S OBILJEŽJIMA UPISIVANJEM SAMO JEDNOG SLOVA NA CRTU ISPRED ODGOVARAJUĆEG OBILJEŽJA. DVA POJMA NE MOGU SE POVEZATI.

3 ☐

8. Poveži obilježje s geografom na kojega se odnosi.

- ____ smatra se „ocem moderne geografije“ u svijetu
 ____ izradio navigacijsku kartu svijeta na kojoj je Island velik gotovo kao Kalimantan (Borneo), a u stvarnosti je oko 7 puta manji
 ____ napravio kartu dijela Hrvatske u kojoj je reljef prikazan metodom krtičnjaka

- A) Stjepan Glavač B) Alexander von Humboldt C) Mercator**
D) Josip Roglić E) Mollweide

3 ☐

9. U Zagrebu je na dan proljetne ravnodnevce 2014. godine Sunce izašlo u 5:59, a sa horizonta je nestalo u 18:08 sati. Zanemarujući ova mala odstupanja od punih sati, poveži položaj Sunca na nebu tog dana s pripadajućom stranom svijeta.

- ____ Sunce u 7:30 sati ____ Sunce u 15:00 sati ____ Sunce u 16:30 sati

- A) I-JI B) J-JI C) J-JZ D) JZ E) Z-JZ**

3 ☐

10. Poveži ekvidistancu s odgovarajućom geografskom kartom.

- ____ 10 m ____ 20 m ____ 100 m

- A) katastarski plan 1:500 B) HOK 10 C) TK 25**
D) TK 100 E) TK 200

3 ☐

11. Poveži obilježje s odgovarajućom projekcijom.

- ____ pogodna za izradu karte svijeta na kojoj se želi očuvati vjernost površina
 ____ u Hrvatskoj, kao i u većini država svijeta, koristi se za izradu detaljnih topografskih karata
 ____ karakteristična za pomorske i zrakoplovne karte, cilindrična i konformna

- A) Bonneova B) Gauss-Krügerova C) Mercatorova**
D) Mollweidova E) Van der Grintenova

3 ☐

12. Poveži mjerljive veličine s pomagalicama pomoću kojih se mogu izmjeriti na detaljnoj topografskoj karti.

- ____ azimut **A) kompas**
 ____ duljina granica i rijeka **B) krivinomjer**
 ____ površina **C) nagibno mjerilo**
 D) planimetar
 E) teodolit

**U SVAKOM OD SLJEDEĆIH OSAM ZADATKA DVA SU TOČNA ODGOVORA.
ZAKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.**

2	
---	--

13. Koja se od navedenih obilježja planeta Sunčeva sustava odnose samo na Zemlju?

- a) na većem dijelu površine nalazi se voda u tekućem stanju
- b) rotira od zapada prema istoku
- c) ima atmosferu
- d) bogatstvo i raznovrsnost živih bića
- e) promjer veći od Saturnova satelita Titana

2	
---	--

14. Koji su od navedenih znanstvenika tvrdili da je Zemlja spljoštena na polovima, a ispupčena na ekvatoru?

- a) Cassini I.
- b) Eratosten
- c) Huygens
- d) Newton
- e) Pitagora

2	
---	--

15. Koji su od navedenih pojmova vezani za upotrebu konvencionalnog kompasa?

- a) radiovalovi
- b) magnetska deklinacija
- c) sateliti
- d) vedro vrijeme
- e) izogone

2	
---	--

16. U kojim se od navedenih mjerila može prikazati četiri ili više puta veća površina prostora nego u mjerilu 1: 50 000?

- a) 1: 10 000
- b) 1: 25 000
- c) 1: 30 000
- d) 1: 100 000
- e) 1: 150 000

2	
---	--

17. Kroz koje od navedenih država prolazi ekvator?

- a) Angola
- b) Brazil
- c) Južni Sudan
- d) Kolumbija
- e) Vijetnam

2	
---	--

18. Koje od navedenih metoda prikazivanja reljefa daju najbolje podatke o nadmorskoj visini prostora?

- a) metoda krtičnjaka
- b) metoda šrafitiranja
- c) metoda izohipsi
- d) metoda sjenčanja
- e) hipsometrijska metoda

2	
---	--

19. Koje su od navedenih topometrijske karte?

- a) Plan grada Zagreba
- b) Hrvatska osnovna karta (HOK 10)
- c) Detaljna topografska karta (DTK 25)
- d) Topografska karta 1: 250 000 (TK 250)
- e) Zidna karta Hrvatske

2	
---	--

20. Koje su od navedenih nakupina svemirskih tijela galaksije?

- a) Andromedina maglica
- b) Kuiperov pojas
- c) Mliječna staza
- d) Öpik-Oortov oblak
- e) Veliki medvjed

**U SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA DOPUNI REČENICE UPISUJUĆI ODGOVORE
NA CRTE.**

2

21. Julijanskim kalendarom služi se Pravoslavna crkva u državi s najvećim brojem vremenskih zona na svijetu. Ime te države je _____, a datum 27. 1. 2015. u julijanskome kalendaru odgovara datumu _____ u gregorijanskome kalendaru.

Prostor za računanje

2

22. Ovakav oblik (bijelo je prikazan vidljivi, osvijetljeni dio Mjeseca) Mjesec ima između _____ i _____
(*upiši nazive susjednih osnovnih Mjesečevih mijena*),
 a ovakav oblik između _____ i _____
(*upiši nazive susjednih osnovnih Mjesečevih mijena*).

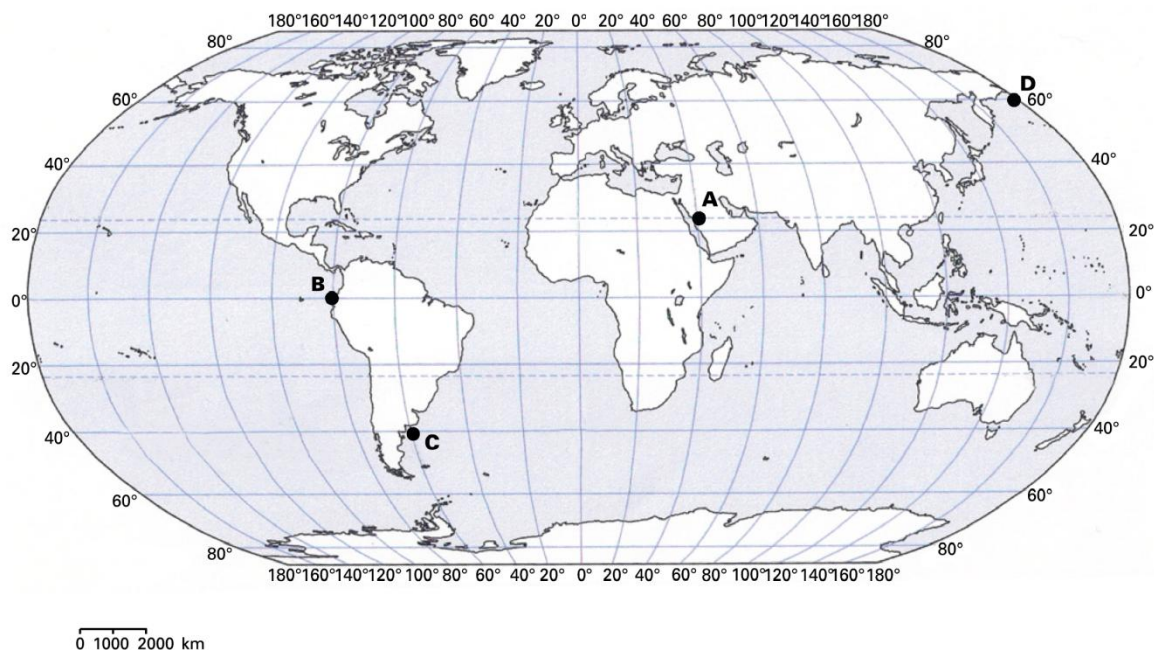
2

23. U geografskoj mreži smještaj (položaj) neke točke određuje se u _____
(*upiši naziv mjerne jedinice*), a u pravokutnoj koordinatnoj mreži (na TK) u _____
(*upiši naziv mjerne jedinice*).

2

24. To što je danas polarna zvijezda _____ (*upiši ime zvijezde*) u zviježđu Malog medvjeda, a prije 5000 godina bila je zvijezda Tuban u zviježđu Zmaja posljedica je _____ (*upiši naziv gibanja Zemlje*).

SLJEDEĆIH SEDAM ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ KARTE SVIJETA.

1 25. S obzirom na plohu projekcije priložena karta spada u _____ projekcije.

2 26. Točka **B** nalazi se na _____ geografske širine i _____ geografske dužine, a točka **A** na _____ geografske širine i _____ geografske dužine.

2 27. Kada je u točki **C** 15:00 sati prema pojasnome vremenu, u točki **A** prema pojasnome vremenu je _____ sata, a u točki **B** _____ sati. Prostor za računanje:

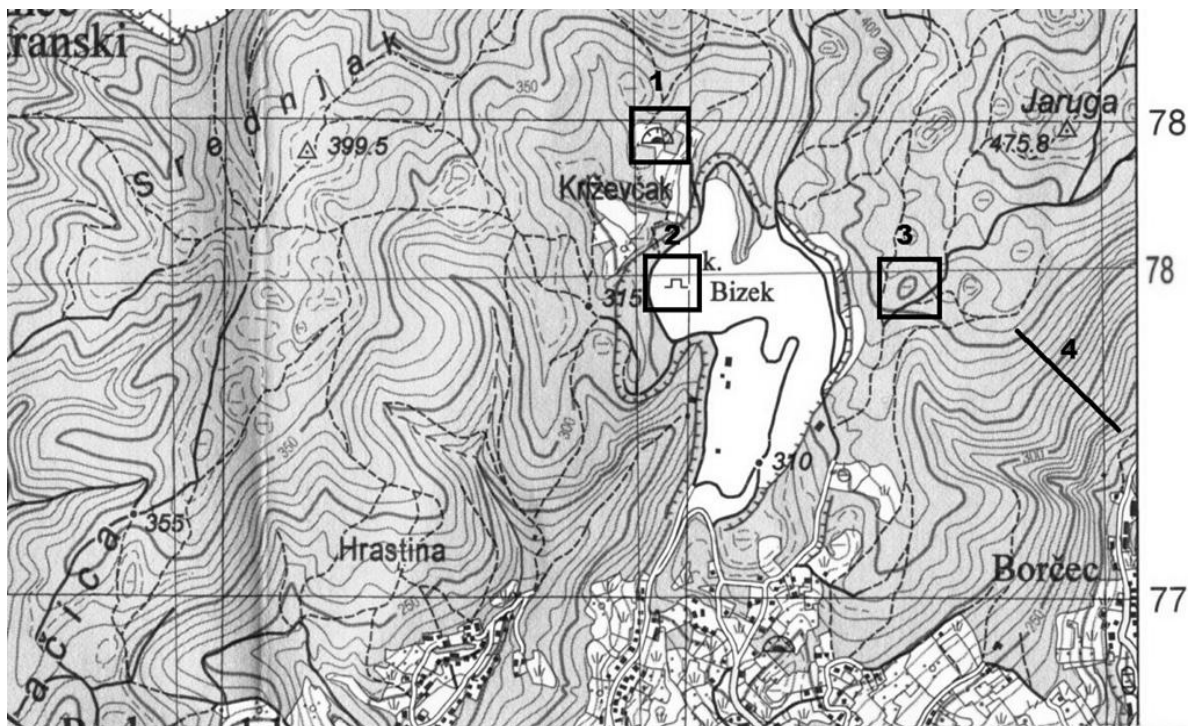
3 28. Paralela na kojoj se nalazi točka **A** naziva se _____ i ona je granična paralela između _____ i _____ toplinskog pojasa (*upiši njihove nazive*). Kada nad tom paralelom Sunce kulminira u zenitu u točki **C** počinje _____ (*upiši naziv godišnjeg doba*).

2 29. Paralela na kojoj se nalazi točka **B** naziva se _____ i od Sjevernog je pola udaljena _____ geografske širine.

2 30. Među točkama označenim na karti, u točkama _____ i _____ Sunce **ne može** kulminirati u zenitu.

2 31. Među točkama označenim na karti, točka _____ može imati dvije geografske dužine, a to su _____ ° i _____ ° geografske dužine.

**SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ
PRILOŽENOG ISJEČKA TOPOGRAFSKE KARTE.**

- 2 32. Na crte iza brojeva upiši značenje kartografskih znakova označenih na priloženom isječku karte brojevima 1 i 2.
 1 _____ 2 _____
- 2 33. Kartografski znak na priloženom isječku karte označen kvadratićem i brojem 3 predočava _____, a pripada _____ elementima geografske karte (*upiši naziv skupine elemenata geografske karte*).
- 2 34. Na crti koja je na priloženom isječku karte ucrtana pod brojem 4 na odgovarajućoj strani ucrtaj vrh strelice tako da crta pokazuje nizbrdo. Na priloženom isječku geografske karte ekvidistanca iznosi _____.
- 2 35. Priloženi isječak karte je **katastarski plan / detaljna topografska karta**, a prema načinu uporabe je **priručna / zidna** karta. Prema pouzdanosti ovo je **izvorna / pregledna** karta, a prema sadržaju **opća / tematska** karta. (*zaokruži odgovarajuće dijelove rečenice*)